

„Keby sa ľudia správali ako vlády, volali by ste policajtov“

R. A. J. Phillips

Obsah

Zlato je späť
str. 2

Robin Hood Európu nezachráni
str. 3

Grécka katastrofa
str. 4

Budúcnosť eura
str. 5

O príčinách dlhovej krízy v USA
str. 7

Europoslanci chcú viac peňazí
str. 9

Krátka správa z Estónska
str. 9

Prístup Ministerstva financií k informáciám
str. 10

Plytvanie štátu za rok 2011
str. 10

5th International Students For Liberty Conference
str. 11

Seminár rakúskej ekonómie
str. 12

Pro/Anti Market
str. 13

www.INESS.sk

Editorial

Richard Ďurana

Voľby dopadli. Čakáme na zostavenie novej vlády a jej programové vyhlásenie. Jedno je isté - jednou z najdôležitejších úloh nastupujúcej vlády bude ďalšie kolo krotenia deficitov verejných financií. Aj naše predvolebné známkovanie volebných programov (tabuľka) naznačilo, že strany naň nie sú zodpovedne pripravené

Nová vláda bude pod drobnohľadom trhov, eurozóny i únie a na dosahovanie maastrichtského 3% deficitu bude treba viac, než len hovoriť o šetrení, či čakať na hospodársky rast. Bude treba konať. O tom, že odhodlanie nechýba, svedčí rozprúdená diskusia o nevyhnutnosti zvyšovania daní s cieľom zvýšiť príjmy štátu a znížiť deficit. Nie, nejde o to, že sa naruší marketingovo úspešný koncept rovnvej dane. Otázkou je efektívnosť výška daní a spôsob ich použitia. Aj preto podľa nášho názoru nie je na mieste hovoriť o vyšších daniach ako o nevyhnutnosti.

Vo verejných financiách existuje veľký priestor na šetrenie. Špičku ľadovca s neefektívnym nakladaním s verejnými zdrojmi odкрývame každoročne v zisleniach nášho projektu **Plytvanie štátu**. Údaje za rok 2011 hovoria, že ak by vstúpili do platnosti všetky zvýšenia daní, ktoré pred voľbami avizoval SMER, dodatočný príjem z nich by bol ledva 60% okato vyplývanej sumy v uplynulom roku. Viac o zisleniach projektu Plytvanie štátu píšeme na strane 10.

S deficitmi a krízou verejných financií sa dá pritom bojovať aj ďalej, po eliminácii rozsiahleho plytvania. V čísle uvádzame príklad Estónska, jedinej krajiny v eurozóne, ktorá nielenže dlhodobo hospodári s prebytkom, ale rýchlymi a razantnými reakciami na krízu, ktorá túto malú otvorenú krajinu postihla hlbšie ako nás, sa zo zlej situácie dostala veľmi rýchlo a s vystretým chrbtom pozoruje hospodárske oživenie a pokles nezamestnanosti. Okrem situácie v Estónsku píšeme aj o návrhoch úsporných opatrení u našich susedov za riekou Moravou.

V čísle sa už tradične neobídeme problémy eurozóny, zachraňovanie Grécka a budúcnosť eura. V článku Robin Hood Európu nezachráni sa venujeme európskym návrhom na zavedenie dane z finančných transakcií. Píšeme tiež o comebacku zlata, ktoré sa stáva prístavom, v ktorom ľudia čoraz častejšie hľadajú uchovanie kúpnej sily svojich úspor. Centrálni bankári súboj s hospodárskymi cyklami prehrávajú a o možnostiach, ktoré z toho pre zlato vyplývajú, píšeme v článku Zlato je späť.

Na záver zopár informácií z domácej kuchyne.

Spustili sme prihlasovanie na tretí ročník nášho vlajkového vzdelávacieho podujatia Seminár rakúskej ekonómie. Opäť sa nám podarilo získať atraktívnych zahraničných i domácich lektorov a sme radi, že môžeme toto štvordňové intenzívne podujatie vďaka našim partnerom zorganizovať pre študentov vysokých škôl za ne-

zmenenú cenu 55 eur. Viac informácií o podujatí vrátane návodu na prihlásenie nájdete na strane 12.

So spustením príprav open source kódu pre projekt Cena štátu sme začali intenzívnejšie spolupracovať so zahraničnými partnermi, pre ktorých je kód určený. V marci sme Cenu štátu predstavovali partnerom v Estónsku a na Ukrajine.

Blíži sa deadline pre možnosť venovať podiel zaplatenej dane neziskovým organizáciám. O vaše dane sa uchádza aj INESS. **Stále môžete našu činnosť podporiť 2% z vašej zaplatenej dane z príjmu,** informácie o tom, ako to urobiť, nájdete na poslednej strane.

Ďakujeme a prajem vám príjemné jarné čítanie,

Richard Ďurana

Rozuzlenie s potenciálom potopiť euro-Titanik?

Juraj Karpiš

Nekonečné čakanie na dohodu o novom záchrannom balíčku a „dobrovoľnej“ spoluúčasti súkromného sektora na reštrukturalizácii gréckeho dlhu sa zrejme blíži ku koncu. Úsporné opatrenia navrhované trojkou po odstúpení šiestich ministrov grécka vláda schválila.

Rozuzlenie, ktoré určí osud tejto krajiny, je, zdá sa na ceste. To, čo zástupcovia únie pred dvoma rokmi nazývali výlučne gréckou krízou, sa ukázalo ako vrchol ľadovca problémov celej eurozóny s potenciálom potopiť euro-Titanik.

Grécko nemôže byť pre euro problémom, veď tvorí len 2,8 percenta HDP únie, presvedčali nás pred dvoma rokmi op-

timisti. Po dvoch rokoch by problém mal byť ešte menší. Podiel gréckeho hospodárstva sa scvrkol na 2,5 percenta.

V tejto dráme však nejde o veľkosť. Hrozbou pre euro je prípadný neriadený bankrot člena eurozóny. V Grécku nemajú peniaze len európske banky či štáty eurozóny cez 110-miliardový prvý záchranný balíček, ale aj ECB. Tá drží grécky bankový systém nad vodou úvermi presahujúcimi sto miliárd a v rukách má aj kopu gréckych dlhopisov ako zábezpeku.

Euro by mohli pochovať aj prípadné obavy obyvateľov ostatných krajín PIIGS. Tí by na Grécku a novej drachme videli, aký

osud čaká ich úspory, ktoré si hneď nepošlú do Nemecka. Nehovoriac o problémoch euro-systému, ktorý s vystúpením nepriateľsky naladenej krajiny nepočítal.

Práve tento existenčný strach vysvetľuje urputnú snahu predstaviteľov únie ignorovať horkosť z nesplnených sľubov a ďalšie peniaze do Grécka poslať. No ani ďalších 130 miliárd eurozóny pokoj nekúpi. Grécko si to s tvrdým bankrotom môže hocikedy rozmyslieť. Ruku opäť natrča aj Portugalsko a Írsko by pri rozdávaní ústupkov tiež nerado zostalo bokom.

SME 12.2.2012

Porovnanie

Bank for International Settlements vydala pravidelnú štvrťročnú správu o vývoji medzinárodného bankového a finančného trhu. Prím hrá prirodzene situácia v Európe po druhom kole LTRO.

Relatívne krátka správa ukazuje európsky bankový systém v celej jeho nahote. Tento graf ukazuje, ako prudko klesá dôvera vkladateľov v talianske a španielske banky (tie grécke ju stratili už dávno). Tí presúvajú svoje vklady do Nemecka a pár ďalších krajín.

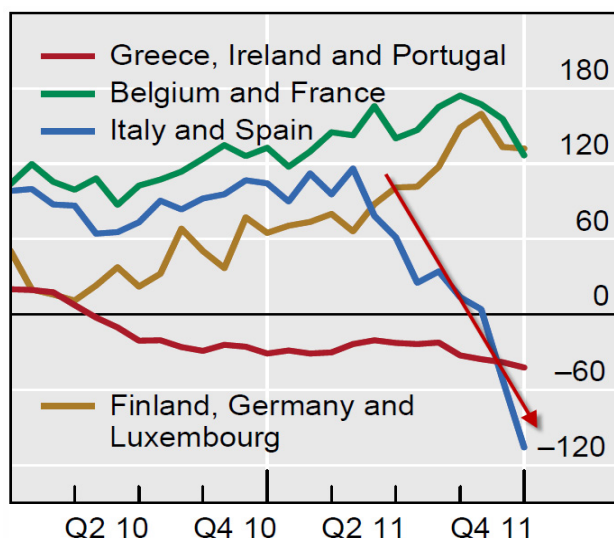
Banky v týchto krajinách tak majú prebytok hotovosti, ktorý ukladajú u ECB. Naopak, južanské banky sú v stále väčšej miere závislé na financovaní z ECB (LTRO), ktorým nahrádzajú odlev vkladov. Dostávajú sa tak do začarovaného kruhu – čím viac utekajú vklady, tým viac sa musia spoliehať na ECB, a

čím viac sa na ňu spoliehajú, tým viac signalizujú ostávajúci vkladateľom, že s nimi nie je nič v poriadku.

Výsledkom snahy ECB tak je, že sa vytvára skupina bánk, ktorá sa miesto reálneho riešenia prisala na ECB a je plne na nej závislá.

Tok bankových vkladov
(mld. euro)

Zdroj: BIS Quarterly Report

Zlato je späť

Juraj Karpiš

Zrušiť americkú centrálnu banku a vrátiť sa k zlatému krytiu dolára dlhodobo presadzuje republikánsky kandidát na prezidenta Ron Paul. K obhajobe zlatého štandardu sa nedávno pripojil ďalší kandidát Newt Gingrich. Čo na tom zlate vidia?

Skrátka, zlato je opäť in. Komodita, ktorej poslednú oficiálnu väzbu na peniaze zrušil Richard Nixon v roku 1971, opätovne nadobúda monetárny význam. Finančná kríza presvedčivo vyvrátila hypotézu o tom, že sa centrálnym bankárom za pomoci sofistikovanej monetárnej politiky a nekrytých fiat peňazí darí vyhladiť hospodársky cyklus.

.prečo je po ňom dopyt

Najväčšia hospodárska kríza od druhej svetovej vojny, extrémna úroveň zadlženia a nestabilný bankový systém, naopak, naštrobili kredibilitu centrálnych bánk a vyvolali pochybnosti o ich schopnostiach úspešne riadiť menu. Neoddeliteľný vplyv politikov na

centrálnu banku a ich zneužívanie na fiškálne ciele vyvolávajú obavy o uchovanie kúpnej sily hlavných svetových mien. To vyvoláva dopyt po zlate s cieľom uchovať hodnotu úspor.

Zlato totiž stále plní aj monetárnu funkciu napriek tomu, že ním neplatíme v obchodoch. V obehú ho pribúda mnohonásobne menej ako novovytvorených papierových peňazí, čo vedie k rastu jeho ceny v papierových peniazoch a uchovávaní jeho kúpnej sily. To podporuje monetárny dopyt po tejto komodite. Stabilita finančného systému je otáznava aj pre vysoké zadlženie štátov a nerovnováhu medzi verejnými príjmami a výdavkami, ktoré sa budú aj vzhľadom na demografický vývoj ďalej prehľbovať. Bankový sektor má na súvahách stále vysoký objem toxických aktív, či v podobe hypotekárnych cenných papierov, alebo dlhopisov bankrotujúcich európskych krajín. Ich precenenie trhovými cena-

mi odhalí nesolventnosť mnohých subjektov, ktorú budú krajiny pravdepodobne po vzore Írska riešiť za cenu obrovských nákladov pre verejné financie. Tieto straty sa už v systéme nachádzajú, akurát sú maskované zvoleným spôsobom účtovania alebo odsúvaním realizácie strát preberaním dlžníckych subjektov so zlyhanými úvermi. No na záchranu bánk už nemajú zdroje ani samotné štáty. Banková kríza je dnes reálnym rizikom európskej menovej únie.

Rastúci záujem o zlato je potvrdením, že dnes už nie je považované za „barbarský prežitok“. Mnoho ekonómov má posledných 10 rokov zlato v zuboch (nie doslovne) a tvrdí, že ide o bublinu. No zlato ich nepočúva a stále rastie. Pomerne stabilne. V dolároch cena zlata rástla 11 rokov za sebou s priemerným ročným výnosom vyše 16 percent.

.aj bankári mu veria

Fakt, že zlato možno len ťažko označiť za

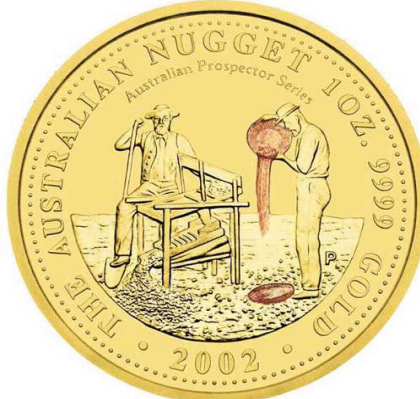
prežitok, dokazuje nielen jeho cena, ale aj samotní centrálni bankári. Stačí sa pozrieť na to, čo robia. Centrálné banky sa v rokoch pred finančnou krízou zlata zbavovali. Kríza a jej následky tento trend obrátili a v roku 2010 centrálné banky prvýkrát po 20 rokoch kúpili viac zlata, ako ho predali. Takmer štvrtina opýtaných centrálnych bankárov v prieskume UBS predpokladá, že zlato bude do 25 rokov najdôležitejšou rezervou centrálnych bánk. Podľa holandského ministerstva financií slúži fyzické zlato, ktoré drží Holandská centrálna banka, „ako posledná rezerva a kotva dôvery v časoch finančnej krízy“.

Zlato opätovne získava charakter meny a začína sa využívať ako kolaterál v medzinárodných finančných operáciách. V americkom Utahu sú už zlatý a strieborný dolár zákonným platidlom v paralelnom obeh s americkým papierovým dolárom. V novembri 2011 navrhol prezident svetovej banky Robert Zoellick vytvorenie systému, ktorý

by obsahoval dolár, euro, jen, libru a jüan a viedol by k internacionalizácii a otvoreniu kapitálových účtov. Ako uviedol: „Tento systém by mal zväziť aj zapojenie zlata ako medzinárodného referenčného bodu trhových očakávaní ohľadom inflácie, deflácie a budúcej kúpnej sily mien.“

.víťazi krízy

Samozreime, nikto nevie, či sa zlato nako-

niec oficiálne do finančného systému naozaj vráti. No je pravdepodobné, že dopyt zo strany ľudí, ktorí sa obávajú o kúpnu silu svojich úspor a stabilitu bankového sektora, bude pretrvávať aj v najbližších rokoch. Preferovaným spôsobom riešenia dnešných ekonomických problémov je totiž stále inflácia. Je politicky priechodnejšia, ako otvorené zvyšovanie daní alebo škrt v zdravotníctve či znižovanie dôchodkov. Je pravda, že proti inflácii deflačne pôsobí prebiehajúce splácanie dlhov súkromného sektora a snaha bankového sektora zlepšiť svoju kapitálovú primeranosť predajom aktív. No vzhľadom na fakt, že štáty majú kontrolu nad peňažnou zásobou a zároveň sú najväčšími dlžníkmi, ktorým inflácia najviac pomôže, môžeme realisticky predpokladať, že z tejto vojny s deflačnými tendenciami nakoniec po tuhom boji a pár prehraných bitkách vyjdú ako víťazi. Spolu so zlatom.

.týždeň, 18.2. 2012

Robin Hood Európu nezachráni

Martin Vlachynský

Časť európskych politikov chce nájsť chýbajúce peniaze aj zdanením finančných transakcií. Voličom sa takáto daň dobre predáva ako trest pre špekulantov, ale doplatili by na ňu aj oni.

Daň z finančných transakcií, nazývaná tiež Tobinova daň, alebo ešte ľudovejšie daň Robina Hooda, je jedným z opatrení, ktoré sa niekoľko lídrov Európskej únie snaží pretlačiť. Na čele sú Francúzi, ktorí zaviedli transakčnú daň na akcie asi 100 francúzskych spoločností a na nekryté CDS (ktoré budú od novembra aj tak zakázané v celej únii).

Voličom sa táto daň veľmi dobre predáva ako taký malý trest pre nenažratých špekulantov, ale ako to už býva, spôsobila by viac škody ako úžitku. Napriek tomu, že sa tak niekedy interpretuje, Tobinova daň nie je daň na banky či „špekulantov“ a už vôbec nie je malá. Je to daň na finančné transakcie, na ktorých sa zúčastňujeme my všetci, hoci o tom zväčša nevieme.

Tim Hartford vo Financial Times uvádza ako hyperbolizovaný príklad obyčajné poistenie vozidiel. Za poistku PZP zaplatíte okolo 150

eur, ale škoda je krytá až do výšky niekoľko miliónov eur. A proti týmto miliónom sa poisťovňa musí zaistiť finančnými nástrojmi, na ktoré by dopadla Tobinova daň, pričom daň 0,05 percenta z jedného milióna znamená slušnú sumu 500 eur.

Samozrejme, je to zjednodušený príklad a neznamená to, že povinné zmluvné poistenie by stálo náhle päťnásobne viac, ale ukazuje, akými kanálmi si daň nájde cestu k tým, ktorí nakoniec aj tak platia všetky dane – bežným obyvateľom.

Daň na dôchodky

Odhad výnosov z navrhnutej „mini“ dane je podľa Európskej komisie okolo 57 miliárd eur, čo znamená viac ako 100 eur na každého obyvateľa únie. Odhady Alternative Investment Management Association dokonca hovoria až o 300 miliardách. To si uvedomil napríklad aj holandský regulátor penzijných fondov, ktorý odhadol straty na hodnote dôchodkov spôsobené novou daňou na desať percent a ostro sa proti návrhu postavil. Okrem neformálnej úlohy „trestu“ pre špekulantov má toto opatrenie slúžiť na znižovanie volatility finančných trhov tým, že obmedzí frekvenciu obchodovania. Rovnako ako v prípade podobne motivovaných zákazov predaja na krátko, efekt je veľmi otázný.

Výskum sa skôr prikláňa k tomu, že Tobinova daň má v krátkom období opačný efekt a volatilitu zvyšuje pre pokles likvidity, a k stredno/dlhodobým efektom neexistujú vhodné štúdie. Dokonca aj toľko mystifikované vysokofrekvenčné obchodovanie má nezanedbateľnú úlohu pri dodávaní likvidity trhom a znižovaní cenových rozdielov medzi nákupom a predajom.

Tobinova daň tak funguje aj ako daň na dôchodky, keďže aktívne spravované dôchodkové fondy spravia s vašimi peniazmi za 15 - 40 rokov vašej účasti veľké množstvo transakcií a náklady sa akumulujú. Nejde len o náklad samotnej dane, ale aj o náklady spôsobené spomínaným vyšším rozpätím cien.

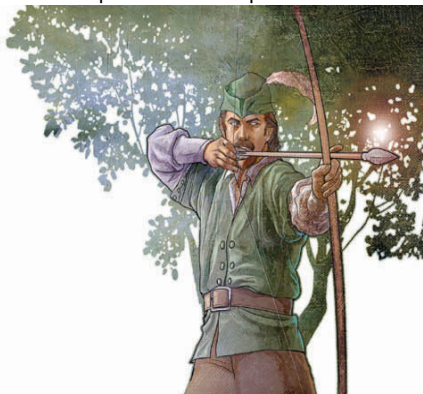
Švédske skúsenosti

Prax tieto závery potvrdzuje. Keď Švédsko v osemdesiatych rokoch 20. storočia zaviedlo niekoľko daní na rôzne finančné transakcie, volatilita jeho trhu sa zvýšila.

To však nebolo to najhoršie – výber dane bol tridsaťkrát nižší ako pôvodný odhad a celý bol prevážený stratami z iných daní (najmä z kapitálového príjmu), keďže obchodovanie s viac ako polovicou švédskych titulov sa presunulo do Londýna a Osla. Objem obchodov s dlhopismi sa prepadol o desiatky percent a obchod s futuritami a opciami padol takmer na nulu.

To si dobre uvedomujú niektoré krajiny na čele s Veľkou Britániou (respektíve s euroskeptickým krídlom britských konzervatívcov), ktorá sa obáva, že zavedenie Tobinovej dane v únii by znamenalo masívny odliv investorov z londýnskej burzy, ktorý by zasiahol celú ekonomiku. Aj preto je podpora tejto dane v únii oveľa vlažnejšia, ako sa na prvý pohľad zdá.

Prieskum KPMG identifikoval len tri vlády (Francúzsko, Nemecko, Španielsko), ktoré sú jednoznačne za jej zavedenie. Tri krajiny sú jednoznačne proti (Česko, Bulharsko a, samozrejme, Švédsko). Zvyšné krajiny väčšinou podmieňujú jej zavedenie celosvetovou platnosťou (čo je v najbližších rokoch nereál-

ne), alebo sa k nej nevyjadrujú. Na Slovensku sa z väčších strán jednoznačne za európsku Tobinovu daň vyslovili Smer a SMK, naopak OĽaNO a SaS sú proti spoločným európskym daniám, ostatné strany sa touto

problematikou vo volebných programoch nezaoberali.

Ide o opatrenie, ktoré môže významne poškodiť ekonomiku Európskej únie a jej čle-

nov. Je preto zarážajúce, že väčšina strán túto tematiku ignoruje a na diskusii na európskej úrovni sa nezúčastňuje.

SME, 1.3. 2012

Výdavky štátu

Hydromeliorácie š.p.

Hlavným predmetom činnosti štátneho podniku je zabezpečovanie správy a prevádzky hlavných melioračných zariadení v oblasti závlahových a odvodňovacích zariadení a udržiavanie ich vo funkčnom stave.

V roku 2009 (výročné správy za rok 2010-2011 nie sú dostupné) spravoval štátny podnik 9548 km závlahovej rúrovej siete. Účtovná hodnota majetku presahuje 100 mil. eur. Dve tretiny závlah bolo prenajímaných v cene 0,03 euro (1 Sk) za hektár. V roku 2010 dostal zo štátneho rozpočtu pod-

nik dotácie na zachovanie prevádzkyschopného stavu závlahového systému **v objeme 1,2 mil. eur.**

Podnik prenajíma svoj majetok výhradne súkromným subjektom, ktorí závlahový systém tiež udržiavajú, a podnik im náklady údržby prepláca zo štátnej dotácie. Cena nájomného tieto náklady nedokáže pokryť, predstavuje zhruba tretinu výnosov. Vo výročnej správe sa dokonca uvádza: „reálne náklady na služby a energiu spojenú s dodávkou závlahovej vody zdvíhajú jej cenu na úroveň, ktorá je pre niektorých odbera-

teľov – farmárov nezaujímavá, resp. neprijateľná“. Štát tak z verejných zdrojov dotuje súkromných podnikateľov, ktorí služby štátneho podniku využívajú len pre ich dotovanú cenu.

Keďže mnohí pestovatelia zavlažovanie vlastnené štátnym podnikom nevyužívajú vôbec, ťažko môžeme hovoriť o verejnom záujme. Pôsobenie štátu v tomto sektore je viac než diskutabilné a pravdepodobne ide o historické dôvody.

Grécka katastrofa

Juraj Karpiš

Do Grécka smeruje druhý záchranný balík. Len samotné Nemecko prispeje vyše 36 miliardami eur. Na aténske uliciach napriek tomu vidno vlajku EÚ s hviezdikami usporiadanými do podoby hákového kríža a na demonštráciách sa pália nemecké zástavy. Nevďačnosť? Skôr reakcia na ďalší danajský dar.

Zrekapitulujme si, čo sa Troike (ECB, EK,

MMF) v Grécku za posledné dva roky podarilo. Krajiny eurozóny (bez Slovenska) s MMF naordinovali Grécku namiesto bankrotu premostovací úver 110 miliárd eur s tým, že do pár rokov skončí kríza likvidity a krajina sa v roku 2012 vráti na súkromné trhy. Nestalo sa.

.po dvoch rokoch

Grécko vstupovalo do záchranného progra-

mu Troiky začiatkom roku 2010 s dlhom necelých 130 percent HDP, mierou nezamestnanosti 9,4 percenta a ročným HDP 237 miliárd eur. Dnes, po vyčerpaní 73 miliárd eur z prvého záchranného úveru a dvojročnej spolupráci s Troikou, je v hospodárskej depresii. HDP klesol v roku 2009 o neuveriteľných 14 percent, pričom tempo poklesu sa v posledných mesiacoch

SPP má novú energiu

Odteraz vám SPP ponúka okrem plynu aj elektrinu

- ▶ a o 10% výhodnejšie oproti tradičným dodávateľom
- ▶ s garanciou nemennej ceny počas zmluvného obdobia
- ▶ so spoľahlivosťou a stabilitou, na ktorú ste zvyknutí
- ▶ so službami a dostupnosťou na celom Slovensku

Je to jednoduché, stačí kliknúť na **www.spp.sk** alebo **www.ElektrinaVyhodne.sk** alebo zavolať na Biznis linku SPP 0850 111 565 a dozviete sa všetko potrebné. **Zmenu vášho súčasného dodávateľa vybavíme za vás.**

Elektrina Výhodne

www.ElektrinaVyhodne.sk

od SPP pre podnikateľov

ušetríte až do
10%

SPP

www.ElektrinaVyhodne.sk

zrýchľuje. Na porovnanie, počas Veľkej hospodárskej krízy v 30. rokoch poklesla britská ekonomika o 10 percent. Miera nezamestnanosti v Grécku dosiahla 21 percent (plán Trojky na rok 2011 bol 14,6 percenta), pričom nepracuje až polovica mladých ľudí. Iba za január 2012 ušli z gréckych bánk vklady za 5,3 miliardy eur, čo je tretí „najlepší“ mesiac v histórii. Grécko neprivatizovalo, namiesto očakávaných miliárd dosiahli výnosy z privatizácie pár sto miliónov eur z predaja licencií. Predbežný deficit verejných financií dosiahol v roku 2011 až 9 percent HDP.

„Nikdy nenecháme zbankrotovať žiadnu krajinu eurozóny,“ dozvedeli sme sa od predstavitelov EÚ v máji 2010. Grécko je momentálne v procese bankrotu, najväčšieho v histórii. V nanútenej dobrovoľnej štrukturalizácii dlhu sa má odpísať 53 percent nominálnej hodnoty dlhu v súkromných rukách, asi 107 miliárd eur. Reštrukturalizáciou má dnešný dlh vo výške 165 percent HDP (plán Trojky spred dvoch rokov na 2011 bol 145 percent) klesnúť na približne 140 percent. Teda o 10 percent vyššiu hodnotu než bolo zaťaženie Grécka na začiatku „solidárnej záchrany“.

.aj ďalej bezhlavo

Druhý záchranný balík, na ktorom sa plnou mierou zúčastnia už aj naše peňaženky, má stáť európskych daňových poplatníkov po zarátaní celkových nákladov v priebehu nasledujúcich troch rokov ďalších 170 miliárd eur. Spolu s peniazmi z prvého balíka predstavuje táto „pomoc“ 240-miliardový

balvan na pleciach ekonomiky, ktorá je dnes schopná za rok vyprodukovať iba 217 miliárd eur. Kto ešte uverí tomu, že tieto úvery budú splatené? Vedia to európski daňoví poplatníci, ktorí budú v roku 2015 „vlastniť“ 85 percent gréckeho dlhu? Kým predtým mohli Gréci za svoju zlú situáciu viniť akurát svojich politikov alebo efemérne dlhopisové trhy, dnes má nepriateľ konkrétnejšiu tvár. Vinia úradníkov EÚ alebo rovno Nemcov.

Samozrejme, nie všetci v Európe považujú posledné dva roky za úspech. Z Nemecka sa čoraz častejšie ozývajú hlasy volajúce po vystúpení Grécka z menovej únie, no ani zavedenie drachmy krajinu nezachráni. Znehodnotenie novej drachmy má napríklad zlepšiť konkurencieschopnosť tamtojšej ekonomiky. Proti príliš optimistickým očakávaniam však hovorí nielen nízky grécky export, ale aj vysoká organizovanosť tamtojšej pracovnej sily v pár odborových organizáciách. S po-

žiadavkou na zvýšenie nominálnych miezd tak môžu pohltiť časť „pozitívneho“ efektu znehodnotenia meny. Vystúpenie z eurozóny by malo, naopak, dramatické následky pre tých, čo žijú z fixných príjmov, finančných úspor a nie sú natoľko bohatí, aby vlastnili aktíva. Exit pripraví Grécko o podporu bankového systému zo strany ECB. Lhká cesta z katastrofálnych problémov gréckej ekonomiky už neexistuje. Situáciu zlepšia iba zásadné štrukturálne reformy, prudké zníženie verejných výdavkov, privatizácia a radikálna deregulácia. Či sa na to Gréci nakoniec odhodlajú, ešte uvidíme. Nedávny príklad pobaltských krajín ukazuje, že k ozdraveniu verejných financií môže dôjsť aj bez nutného znehodnotenia meny.

Grécko malo zbankrotovať už pred dvoma rokmi. Časť bolesti za hlúpe úvery by tak museli niesť aj pôvodní veritelia, nielen grécky ľud a zadlženie by dnes nedosahovalo takmer dvojnásobok HDP. Šoková terapia na štýl Islandu by bola bolestivá, no aspoň by existovalo svetlo na konci dlhového tunela. Pseudopomoc z peňazí európskych daňových poplatníkov pomohla najmä zahraničným veriteľom a v Grécku akurát rozduchala nacionalistické antipatie. Dnešný bankrot nebude stačiť a ten tvrdý ešte pravdepodobne príde, keď dôjde Grékom trpezlivosť. A ak by malo v blízkom čase dôjsť k nepriateľskému vystúpeniu Grécka z menovej únie, ohrozilo by to existenciu celej menovej únie.

.týždeň, 4.3. 2012

Budúcnosť eura

Philipp Bagus

Problémom eurozóny sú chybné investície a v Grécku sa dnes rieši, kto za ne zaplatí. Keď na začiatku 21. storočia expanzívna monetárna politika umelo zrazila úrokové miery, investori zafinancovali projekty, ktoré vyzerali ziskovo len vďaka nízkym úrokom, ale neboli kryté reálnymi úsporami. Realitný a spotrebný boom sa v periférnych krajinách rozvinul naplno.

V roku 2007 začali bubliny praskať. Ceny nehnuteľností prestali rásť, alebo dokonca

začali klesať, následne majitelia domov a developeri strácali schopnosť platiť za úvery. Banky, ktoré tieto projekty financovali, utrpeli straty. Po bankrote investičnej banky Lehman Brothers medzibankový úverový trh skolaboval a vlády zasiahli. Banky zachránili a straty z chybných investícií zobrali vlády na seba.

Ako boli straty z týchto chybných investícií socializované, verejný dlh v európskych štátoch letel hore, zatiaľ čo daňové príjmy

sa kvôli kríze prepadli. V tom istom čase zároveň vlády začali dotovať priemyselné sektory a nezamestnaných.

Už pred samotnou krízou vlády spôsobovali hromadenie chybných investičných rozhodnutí kvôli nadmerným výdajom na sociálne programy. Dve príčiny vyvolali rast sociálnych výdavkov hlavne v periférnych členských štátoch. Prvou príčinou boli nízke úrokové miery, ktoré boli spôsobené expanzívou monetárnou politikou ECB a samotnou jednotnou menou. Ako politický projekt totiž euro prišlo s nevyslovenou garanciou záchrany slabších členov kvôli udržaniu tohto projektu. Preto úrokové miery, ktoré museli vlády Španielska, Grécka, Talianska či Portugalska platiť, prudko poklesli práve po ich vstupe do eurozóny. Nízke úrokové miery vytvorili priestor pre deficitné financovanie.

Druhou príčinou je tzv. Tragédia obecnej pastviny. V eurozóne môže viacero nezávislých vlád využiť jeden spoločný systém centrálného bankovníctva na financovanie svojich deficitov a vďaka tomu náklady týchto deficitov môžu byť čiastočne externalizované prenesením vyšších cien na cudzincov.

d'akujeme sme.sk

Radi by sme vám dali do pozornosti jednoduchú možnosť ako môžete **podporiť aktivity INESS**, medzi ktoré patrí napríklad aj projekt **Plytvanie štátu** či vydávanie mesačníka **Market Finesse**.

Môžete tak urobiť zo svojho domova či kancelárie jednoducho cez darovací portál dakujeme.sme.sk. Postup je veľmi jednoduchý a časovo nenáročný.

Priamy link je uvedený nižšie. Za vašu podporu, bez ktorej by naše aktivity nebolo možné realizovať, vám vopred ďakujeme!

<http://dakujeme.sme.sk/organizacia/33/iness-institut-ekonomickych-a-spolocenskych-analyz>

Zoberte si nasledujúci príklad: Grécka vláda minie viac, ako vyberie na daniach. Aby pokrývala tento rozdiel, vytláči dlhopisy. Bankový systém tieto dlhopisy nakúpi, pretože ich môže použiť ako zábezpeku u Európskej centrálnej banky.

Keď banky použijú grécke dlhopisy ako kolaterál u ECB, dostanú za ne od centrálnej banky nové peniaze. Tieto môžu následne použiť na expanziu úverov. Zásoba peňazí narastá a s ňou aj ceny. Deficit je tak nepriamo financovaný všetkými, ktorí euro používajú.

Ceny teda rastú nielen v Grécku, ale v celej eurozóne. Týmto spôsobom sú deficity externalizované na cudzincov. Samozrejme, nielen grécka, ale akákoľvek vláda v eurozóne môže takto hádzať deficit na ostatných, čím vzniká na hlavu postavená motivácia. Ak máte vyššie deficity ako ostatné krajiny eurozóny, problémom eurozóny sú chybné investície a v Grécku sa dnes rieši, kto za ne zaplatí. Keď na začiatku 21. storočia expanzívna monetárna politika umelo zrazila úrokové miery, investori zafinancovali projekty, ktoré vyzerali ziskovo len vďaka nízkym úrokom, ale neboli kryté reálnymi úsporami. Realitný a spotrebiteľský boom sa v periférnych krajinách rozvinul naplno.

V roku 2007 začali bubliny praskať. Ceny nehnuteľností prestali rásť, alebo dokonca začali klesať, následne majitelia domov a developeri strácali schopnosť platiť za úvery. Banky, ktoré tieto projekty financovali, utrpeli straty. Po bankrote investičnej banky Lehman Brothers medzibankový úverový trh skolaboval a vlády zasiahli. Banky zachránili a straty z chybných investícií zobrali vlády na seba.

Ako boli straty z týchto chybných investícií socializované, verejný dlh v európskych štátoch letel hore, zatiaľ čo daňové príjmy sa kvôli kríze prepadli. V tom istom čase zároveň vlády začali dotovať priemyselné sektory a nezamestnaných.

Už pred samotnou krízou vlády spôsobovali hromadenie chybných investičných rozhodnutí kvôli nadmerným výdajom na sociálne programy. Dve príčiny vyvolali rast sociálnych výdajov hlavne v periférnych členských štátoch. Prvou príčinou boli nízke úrokové miery, ktoré boli spôsobené expanzívnou monetárnou politikou ECB a samotnou jednotnou menou. Ako politický projekt totiž euro prišlo s nevyslovenou garanciou záchrany slabších členov kvôli udržaniu tohto projektu. Preto úrokové miery, ktoré museli vlády Španielska, Grécka, Talianska či Portugalska platiť, prudko poklesli práve po ich vstupe do eurozóny. Nízke úrokové miery vytvorili priestor pre deficitné financovanie.

Druhou príčinou je tzv. Tragédia obecnej pastviny. V eurozóne môže viacero nezávislých vlád využiť jeden spoločný systém centrálneho bankovníctva na financovanie svojich deficitov a vďaka tomu náklady týchto deficitov môžu byť čiastočne externalizované prenesením vyšších cien na cudzincov. Zoberte si nasledujúci príklad: Grécka vláda minie viac, ako vyberie na daniach. Aby pokrývala tento rozdiel, vytláči dlhopisy. Bankový systém tieto dlhopisy nakúpi, pretože ich môže použiť ako zábezpeku u Európskej centrálnej banky.

Keď banky použijú grécke dlhopisy ako kolaterál u ECB, dostanú za ne od centrálnej

banky nové peniaze. Tieto môžu následne použiť na expanziu úverov. Zásoba peňazí narastá a s ňou aj ceny. Deficit je tak nepriamo financovaný všetkými, ktorí euro používajú.

Ceny teda rastú nielen v Grécku, ale v celej eurozóne. Týmto spôsobom sú deficity externalizované na cudzincov. Samozrejme, nielen grécka, ale akákoľvek vláda v eurozóne môže takto hádzať deficit na ostatných, čím vzniká na hlavu postavená motivácia. Ak máte vyššie deficity ako ostatné krajiny eurozóny, môžete vaše náklady vašich deficitov na nich preniesť. Čím väčší rozdiel medzi vašimi deficitmi a ostatnými, tým lepšie.

Dochádza k monetárnej redistribúcii od fiškálne zdravších štátov ku menej zodpovedným a motivácia k tomuto správaniu bola známa už od začiatku existencie eura. Omedziť takéto neželané správanie mal Pakt stability a rastu tým, že zaviedol povinnosť držať deficit pod 3% HDP. Avšak Pakt bol absolútnym zlyhaním. Napriek nesčíselným porušeniam nebol nikdy nikto sankcionovaný. Problémom Paktu je, že vlády sú samé seba sudcami a až doteraz sa vždy rozhodli, že žiaden trest nie je potrebný.

Dnes sú dlhy v niektorých štátoch eurozóny také vysoké, že nebudú nikdy splatené, pretože vlády to nedokážu, alebo nechcú. Ak by zvýšili dane, ich ekonomiky by skolabovali

a deficity ešte viac narástli. Ak by znížili výdavky, museli by čeliť sociálnym nepokojom. V oboch prípadoch by stratili hlasy a vplyv. Tieto nesplateľné dlhy predstavujú chybné investície.

Chybné investície znamenajú, že obmedzené zdroje spoločnosti boli vyplývajúce, reálne bohatstvo bolo stratené v sociálnych programoch a záchranou umelo nafúknutých odvetví. Ale ešte stále nie je jasné, kto zaplatí hlavnú časť strát.

Ešte než sa rozbehla dlhová kríza, účet za tieto investície bol platený spomínanou monetárnou redistribúciou v rámci eurozóny. Hlavnými prispievateľmi boli obyvatelia fiškálne

zodpovedných krajín ako Nemecko, ktoré implicitne garantovali ošial' mŕňania na periférii eurozóny. Záchrana Grécka, Írska a Portugalska tieto transfery už len spravila okatejšími. No Nemci už nechcú platiť účty iných krajín.

Otázka, kto bude platiť účty za chybné investície, sa tak s postupujúcou dlhovou krízou opäť otvára a odpoveď na ňu rozhodne o budúcnosti eura. Teoreticky existuje niekoľko možností:

1. Vlády periférnych krajín zaplatia za svoje nezodpovedné správanie. Znížia výdaje a sprivatizujú štátny majetok. Stratia hlasy a vplyv.

2. Vlády v jadre eurozóny (Nemecko, Fínsko, Holandsko, Rakúsko, možno Francúzsko) zaplatia a tiež budú privatizovať.

3. Daňoví poplatníci periférie zaplatia zvýšenou daňovou záťažou.

4. Daňoví poplatníci v jadre zaplatia. To môže byť uskutočnené pomocou fiškálnej únie. V takejto transferovej únii silnejšie a zdravšie štáty sústavne presúvajú zdroje do chudobnejších krajín. Alternatívne, transfery sa môžu robiť cez eurobondy – v tejto verzii periférne krajiny vydávajú eurobondy garantované všetkými štátmi. Daňoví poplatníci bohatších krajín platia nepriamo cez vyššie úrokové miery na ich vlastný dlh. Tento krok môže byť spravený aj okľukou cez EFSF, ale s tým rozdielom, že tu si ešte krajiny z jadra udržiavajú kontrolu nad vydávaním dlhopisov a pre rôzne krajiny sú ešte stále rôzne úrokové miery.

5. Obyvatelia eurozóny zaplatia zvýšenou infláciou. ECB zmonetizuje dlhy vlád, pričom tak môže urobiť rôznymi spôsobmi. Môže nakúpiť viac dlhopisov z krajín periférie, môže ich naďalej akceptovať ako kolaterál, alebo môže pomôcť financovať EFSF alebo eurobondy nepriamo monetizovaním dlhov štátov jadra eurozóny.

6. Zaplatí to finančný systém. Predĺžené vlády zbankrotujú. Keďže nadmerná spotreba vlád bola financovaná finančným systémom, ktorý je úzko prepojený, výsledkom bude

banková kríza.

Periféria a francúzska vláda preferujú kombináciu možností 4 a 5, fiškálnu úniu a monetizáciu. ECB uprednostňuje fiškálnu úniu. Nemecká vláda je však proti obom možnostiam, keďže sa obáva inflácie a hnevu svojich voličov, ktorí začínajú byť unavení neustálym zachraňovaním. Nemecko chce zreformovaný Pakt stability s automatickými pokutami a väčšou kontrolou nadmerného míňania. Rovnako podporujú participáciu finančného systému na stratách. Inými slovami, sú za kombináciu možností A, C a F – vlády, daňoví poplatníci periférnych štátov a banky budú platiť straty.

Budúcnosť eura a EÚ závisí na tom, kto nakoniec vyhrá. Ak Francúzsko a periféria presadia svoju cestu, budeme tu mať fiškálnu úniu a viac centralizácie. Euro by bola politická a slabá mena. Ak zvíťazí Nemecko, z

eura by sa v dlhom období stala naopak silná mena.

Stále však existuje možnosť, že tá strana, ktorá prehrá, bude natoľko nespokojná, že sa eurozóna rozpadne. V prípade víťazstva Nemecka by ďalšie škrtý a znižovanie životnej úrovne mohli viesť k neudržateľným nepokojom v Grécku, ktoré by následne opustilo eurozónu a zdevalvovalo menu, aby mohlo pokračovať vo svojej politike. To by mohlo viesť k reťazovej reakcii, keď by sa postupne pridalo niekoľko ďalších štátov a zároveň by to vyvolalo bankovú krízu.

Naopak v prípade porážky Nemecka budeme mať v Európe viac centralizácie, a pravdepodobne dvojcifernú infláciu. To môže spôsobiť sformovanie nemeckej „Tea Party“. Nemecko by opustilo eurozónu, nasledované niekoľkými ďalšími štátmi a bankovou krízou.

U koho je väčšia šanca na výhru? Nemecko má lepšie karty z princípu, pretože ono je tým štátom, čo teraz platí účty, a čo sa môže jednoducho rozhodnúť prestať garantovať perifériu.

No na druhej strane barikády môžu byť silnejšie argumenty. Francúzsko bolo po druhej svetovej vojne medzi víťazmi a má väčšiu geopolitickú silu ako Nemecko. Francúzsku a jeho spojencom sa už v minulosti podarilo zbaviť sa nenávidenej Nemeckej marky. Nemecko platí ostatným krajinám od konca vojny, čiastočne kvôli pocitu viny, a čiastočne kvôli hrozbe izolácie. Tieto podmienky sa príliš nezmenili a je pravdepodobné, že to bude Nemecko, ktoré bude platiť a euro bude slabou menou.

Pôvodný článok vyšiel dňa 23.2.2012 na mises.org

Pre INESS preložil Martin Vlachynský

Cena štátu

Ako sa robí konsolidácia

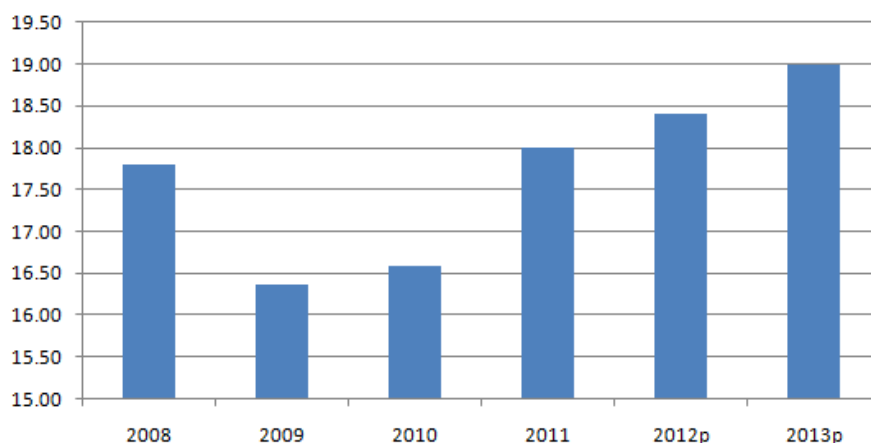
V roku 2011 prekonal daňovo-odvodové príjmy verejnej správy dovedy rekordný rok 2008.

Inak povedané, daňovým poplatníkom trvalo tri roky, kým aj vďaka vyššej sadzbe DPH, zrušeniu zvýšenej NČZD, vyššej sadzbe z tabaku a mierne rozšírených vymeriavacích základov, zaplatili viac ako v roku 2008.

Zároveň to aj čo to vypovedá o tom, kto tú konsolidáciu v minulom roku na Slovensku minimálne z polovice „zaplatil“.

www.cenastatu.sk

Dane a odvody verejnej správy v mld. eur

O príčinách dlhovej krízy v USA

Juraj Karpiš

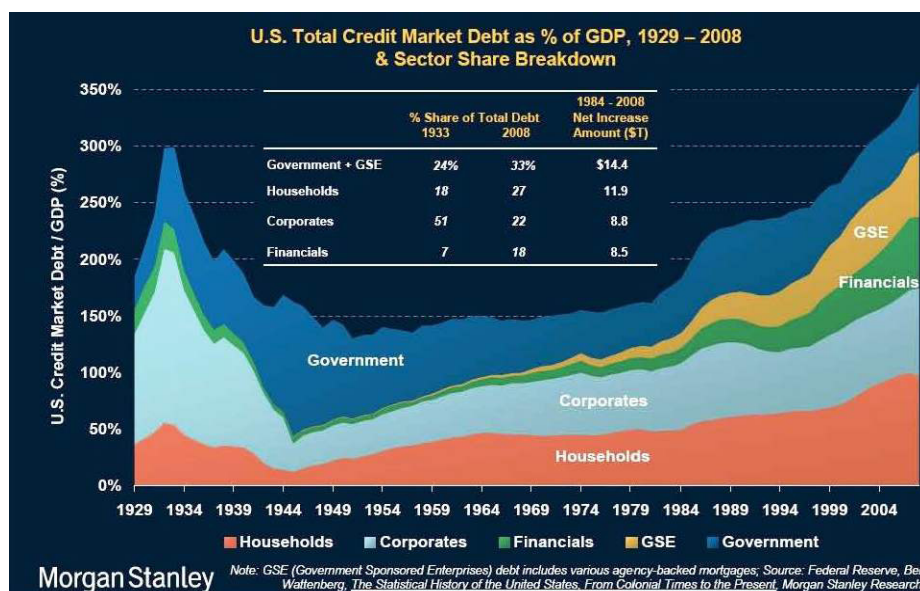

Prepis prednášky č.4 pre UPMS.

Napriek pomerne pesimisticky ladenej prednáške o dlhových problémoch Európy netreba vešať hlavu. Zdá sa totiž, že USA sú na tom ešte horšie. Verejný dlh USA v roku 2011 presiahne 100% HDP, dlh krajín Eurozóny bol v roku 2010 85,1% HDP. Kým v Európe už začali aspoň náznaky úsporných opatrení, vyjednávania a dohodnuté úspory pri posúvaní dlhového stropu v USA ukázali, že tamojší politici si stále neuvedomujú vážnosť situácie.

Dlh Talianska za 20 mesiacov

Amerika stále vytvára „grécke“ deficit, ktoré presahujú 10% HDP ročne. Vzhľadom na gigantickú veľkosť americkej ekonomiky sú to naozaj desivé objemy, ktoré vysávajú kapitál z celého sveta. USA si požičiavajú 40 centov z každého dolára minútého verejnou správou a deficit v roku 2011 vo výške 1,6 bilióna dolárov je dvakrát väčší ako deficit

celej Eurozóny v roku 2010. Alebo inak, deficit USA je taký obrovský, že len za 20 mesiacov vzrastie americký dlh o viac, než je celý štátny dlh dnes toľko spomínaného Talianska (1,89 bil. eur)! Dlž USA rastie niekoľko desaťročí. Odtrhnutie dolára zo zlatej reťaze a monopolizácia produkcie peňazí štátom umožňuje dlhodobo znížovať trhové úroky, čo podporuje masívny rast štátneho dlhu, ale aj zadlženie súkromného sektora a domácností. Celkový dlh USA obsahujúci aj dlh domácností a firiem dosahuje dnes historické rekordy – 350% HDP.

Kríza neudržateľný rast dlhu výrazne zrýchľila

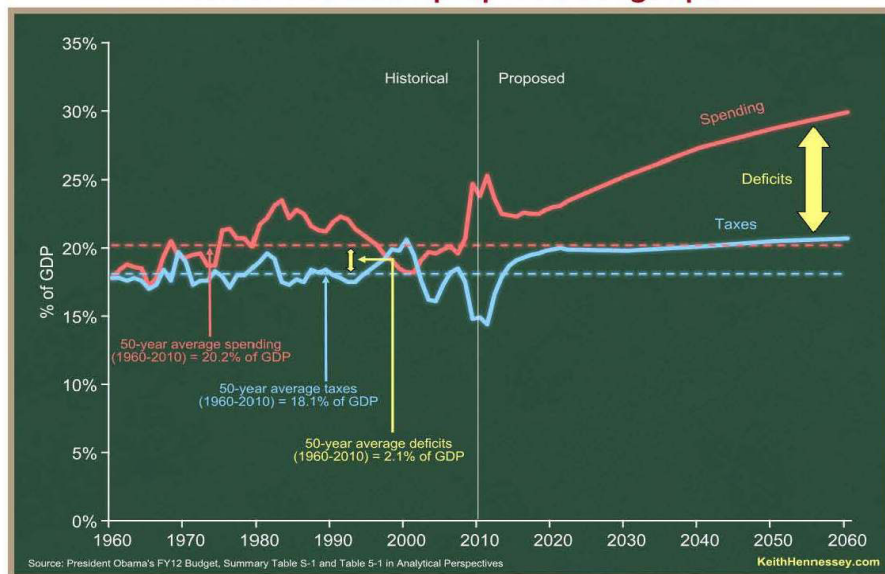
Tempo rastu verejného dlhu sa s vypuknutím krízy dramaticky zrýchľilo. Príčiny rastu dlhu sú podobné ako v Európe. Prvou je expandujúci sociálny štát, ktorý nezodpovedá ochote ľudí platiť dane a výkonnosti americkej ekonomiky. Ďalšou sú následky finančnej krízy a snaha zachrániť vplyvné finančné inštitúcie a súkromné spoločnosti na pokraji bankrotu socializáciou strát za použitia verejných zdrojov. Straty vyplývajúce z vypuknutia krízy a rozplynutia predchádzajúcej peňažnej ilúzie nezmizli, akurát sa vo forme výdavkov verejnej správy a nekvalitných finančných aktív na súvahe americkej centrálnej banky presunuli na daňových poplatníkov. Obrovský verejný dlh dnes vytlačá z trhu úspor súkromné subjekty, ktoré majú problém si požičať. Zároveň znižuje ochotu podnikov investovať, keďže sa obávajú rastu daní v budúcnosti, z ktorých bude treba dlh splatiť. Podniky tak dnes sedia na rekordnom objeme hotovosti (americké nefinančné spoločnosti držali v roku 2010 až 1,8 bil. dolárov v hotovosti).

Zhoršujúca sa situácia vo verejných financiách viedla k tomu, že jedna z hlavných ratingových agentúr S&P sa rozhodla pre krok, ktorý by ešte pred pár rokmi ekonómovia považovali za nemožné. Zobrať Spojeným štátom najlepší investičný rating AAA. Vyslúžili si za to pomerne veľa nežiadanej pozornosti zo strany politických predstaviteľov USA. No úroky na štátnom dlhu neurčujú ratingové agentúry, ale trh. A ten zatiaľ príliš skeptický voči americkým dlhopisom nie je a úroky na nich naopak dosahujú historické minimá.

Napriek vysokému dlhu rekordne nízke úroky... zatiaľ

Má to viacero príčin. Hlavnou príčinou, prečo úroky USA za dlhopisy vyzerajú, ako keby mali verejný dlh Estónska (6,6% HDP), je „nehorázne privilegium“ spomínané v druhej prednáške. Americký dolár je svetovou rezervnou menou. Znamená to, že po amerických dolároch a amerických štátnych dlhopisoch je masívny dopyt aj mimo územia USA. A to najmä v čase rastúcich obáv z ďalšej celosvetovej recesie, v ktorej predstavujú americké dlhopisy s pevným výnosom príťažlivejší prístav ako iné druhy finančných aktív. Samozrejme sú aj iné kra-

President Obama's proposed budget path

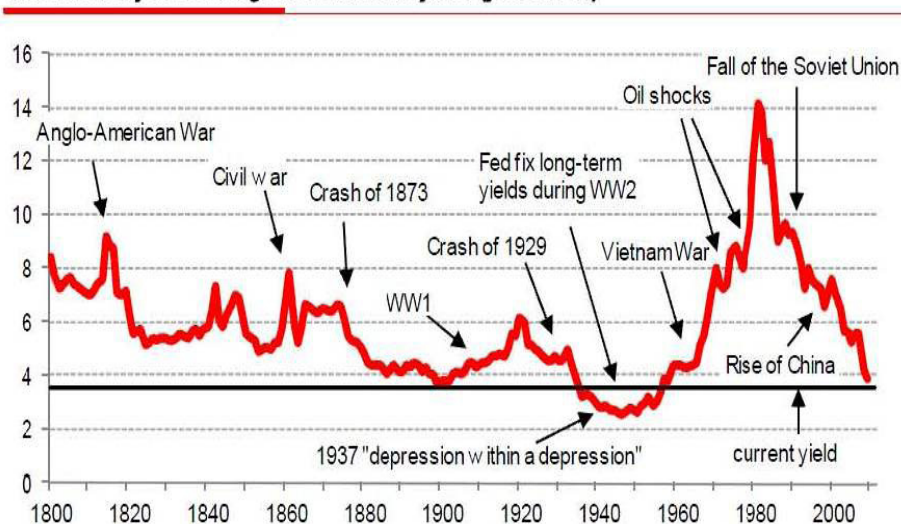

jiny so stabilnou politickou situáciou a silnou ekonomikou, no zväčša sú príliš malé, aby so do nich zvestili dnes extrémne rýchlo cestujúce úspory takmer celého sveta. Nepríjemne si to na vlastnej koži vyskúšalo Švajčiarsko, ktorého mena posilnila vďaka úsporám utekajúcim pred euro katastrofou v priebehu posledného roka voči doláru o takmer 40%. No z pozície dolára ako svetovej rezervnej meny vyplýva aj zásadné riziko. Takmer polovicu amerických dlhopisov držia zahraničné subjekty, a preto sila dolára a náklady na refinancovanie amerického dlhu zásadným spôsobom závisia od dôvery zahraničia v zodpovednú monetárnu a fiškálnu politiku. Sú preto mimo priamej kontroly predstaviteľov USA. A táto dôvera sa môže vytratiť nepríjemne rýchlo. To, že dlhopisové trhy sú extrémne krátkozraké, si naposledy vyskúšalo napríklad Grécko. Z mesiaca na mesiac začiatkom roka sa súkromní investori rozhodli, že jeho šance sú mizivé a radikálne zvýšili úroky, ktoré požadovali za držanie jeho dlhu. Všetko, čo nemôže trvať večne, sa raz skončí.

Napriek extrémne veľkému dlhu a obrovským deficitom USA s vysokou pravdepodobnosťou klasickým spôsobom nezbankrotujú. Ako nedávno povedal bývalý guvernér americkej centrálnej banky Alan Greenspan, Amerika nikdy nemusí zbankrotovať. Môže si totiž vytlačiť doláre, za ktoré nakúpi svoje dlhopisy. A práve to už aj americká centrálna banka robila v rámci programu QE 2, ktorý si bližšie popíšeme v 6. prednáške. S dopytom pomáhajú aj súkromné finančné inštitúcie, ktoré si za 0% úrok požičávajú prostriedky od FEDu a následne ich investujú za niekoľkokpercentný výnos do „bezrizikových“ amerických 10 ročných dlhopisov.

Aj vzhľadom na to, že polovica amerického dlhu je v neamerických rukách a vzhľadom na neochotu zvyšovať dane, či obmedzovať výdavky, je omnoho pravdepodobnejší skrytý bankrot cestou vysokej inflácie. Týmto spôsobom USA opäť zásadne zníži reálnu hodnotu svojich záväzkov v zmysle už otrepaného hesla „americký dolár je síce naša mena, ale váš problém.“

Two hundred years of US government bond yields (year end %)

Europoslanci chcú viac peňazí

Martin Vlachynský

Hospodárska kríza tvrdo dopadla na viaceré znevýhodnené sociálne skupiny, a jednou z nich sú očividne aj europoslanci.

Inak sa dá ťažko vysvetliť, že europoslanci, vedení vo vzácnej jednote svojim predsedom Martinom Schultzom (Slovákom známy z nedávneho rozhovoru so Sulíkom), požadujú navýšenie rozpočtu Európskeho parlamentu o viac ako 50 miliónov euro. Celkové výdaje parlamentu by tak dosiahli zhruba 1,8 miliardy euro. Námietky niektorých vlád (najmä britskej), že to v súčasnej situácii nie je príliš vhodné, odmietli s tvrdením, že takéto „umelé škrtky“ by ignorovali ich skutočné potreby.

Poslanci chcú hlavne posilniť svoj rozpočet určený na propagandu. Výdavky na komunikáciu a PR by mali vzrásť o 24%, výdavky na audio-vizuálne informácie o 36% (to zahŕňa 8 miliónový rozpočet na EuroparlTV, online televíziu s programami o parlamentnom

dianí, ktorá má priemernú sledovanosť 830 eurodivákov denne). Poslanci tiež tlačia na vybudovanie Domu európskej histórie (ná-

klady 22 miliónov budúci rok, 107 miliónov celkovo). Dotácie parlamentným frakciám by mali vzrásť takmer o 10%, napriek tomu, že (pôvodne tajné) vnútorné audity ukazujú, že tieto peniaze nie sú takmer nijak kontrolované.

A to nerátame už existujúce náklady 150

miliónov euro na presun celého parlamentu raz mesačne do Štrasburgu, nákup väčších poslaneckých kancelárií za 31 miliónov, ktoré sú opäť v tomto francúzskom meste, využívané jeden deň v týždni, či Parlamentárrium za viac ako 18 miliónov, kde si môžu návštevníci vychutnať 360° obrazovku s prenosmi z parlamentu, či detičky zahrať 150 minútovú virtuálnu hru na poslancov.

Prečo toľká starosť o vlastný imidž? Jedným z dôvodov je rekordne nízka účasť európskej verejnosti na eurovoľbách v roku 2009, a s poklesom nezáujmu o voľby hrozí silnejšie postavenie euroskeptických strán vo voľbách v roku 2014. Ale bude v tom aj trocha samolúbosti. Ako sa vyjadril europredseda Martin Schultz, „väčšina verejnosti vníma europoslancov ako nepotrebné ľudské bytosti,“ a to treba zmeniť.

K tomu ostáva len dodať – veľa šťastia!

iness.sk, 13.03.2012

Krátka správa z Estónska

Radovan Ďurana

Renomovaný estónsky inštitút Praxis by sa chcel zapojiť do projektu Cena štátu, a využiť existujúci formát stránky na priblíženie verejných financií Estónska svojim občanom.

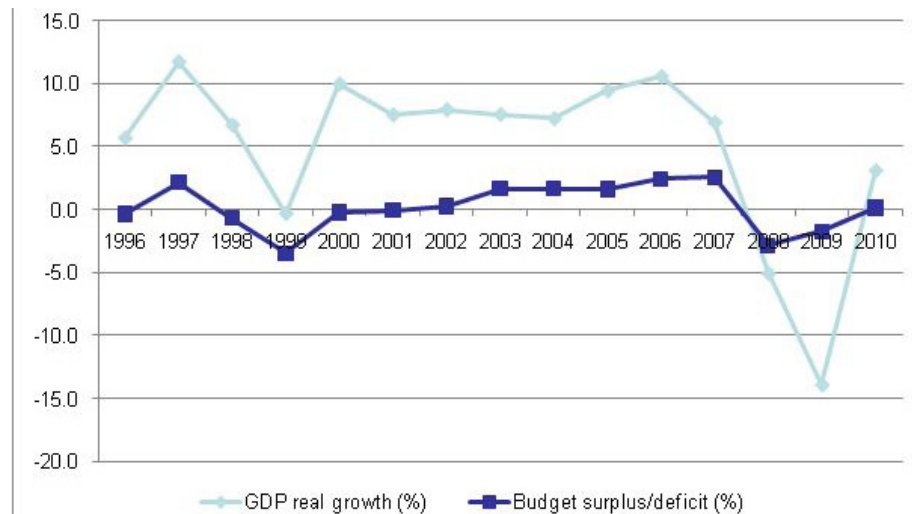
Vďaka grantu OSI máme zdroje na úpravu kódu, a dúfame, že sa stránku podarí rozšíriť aj do iných krajín (napr. Nemecko, či Gruzínsko).

V tejto súvislosti som absolvoval cestu do Tallinnu, ktorá obsahovala nielen tému Cena štátu, ale aj pokračovanie krízových opatrení vo verejnej správe. Stretnutia s predstaviteľmi Ministerstva financií, Centrálny banky a parlamentu poukázali na „prísnosť“ doterajšieho slovenského boja s krízou. Nasleduje preto zopár informácií z estónskeho života verejných financií.

Na úvod graf, ktorý by v Eurozóne, ale aj na Slovensku, mohol patriť k zakázaným, keďže ani Slovensko, ani Eurozóna zatiaľ nezažili za posledných 15 rokov pocit prebytkového rozpočtu: Bilancia estónskeho rozpočtu a rast HDP.

Od roku 2000 po krízu končil rozpočet na nule, alebo v prebytku. A to už počas bežacej dôchodkovej reformy. Kríza priniesla podstatne väčší prepád HDP ako na Slovensku (podiel exportu tiež okolo 80% HDP), ale verejné financie sa dostali na nulu už v roku 2010. Nečudo, že verejný dlh dosahuje len 6% HDP.

Rozsah opatrení bol rádovo iný, ako na Slovensku. Konsolidačné opatrenia v roku 2009 dosiahli 9% HDP (na Slovensku v 2011 cca 3%) čo je možné ilustrovať na výraznom poklese výdavkov na mzdy štátnych

zamestnancov, ktoré nominálne poklesli oproti roku 2008 o 12%, zatiaľ čo na Slovensku len stagnovali.

Znižovanie miezd štátnych a verejných zamestnancov však zdá sa narazilo na strop. Relatívne vysoká inflácia si vyžiadala uťahovanie opaskov, ktoré aj v krajine, kde zodpovedné hospodárenie je skôr prirodzeným postojom, ako politickým sloganom, vyústilo do štrajku učiteľov, zamestnancov verejnej dopravy, s podporou dôchodcov. Dôchodky boli počas dvoch rokov valorizované o nižšiu, ako zákonom určenú sumu – dobehnutie valorizácie bolo odložené do budúcnosti na lepšie časy (dovoliť by si niekto na Slovensku čo i len otvoriť túto diskusiu?). Na spokojnosti nepridalo ani zvýšenie DPH z 18 na 20%. Štrajk začal v stredu 7.3. nenastúpením do

práce, na uliciach bolo ticho.

Uvidíme, či tento štrajk vystaví stopku konsolidačnému úsilíu maratónskemu duu premiéra a ministra financií Jürgena Ligiho, ktorý na pozvanie INESS prednášal aj na Slovensku. Podľa dostupných informácií by však ani predpovedaný pokles rastu HDP z 3,2 na 1,2% nemal vyžadovať dodatočné úsporné opatrenia. Bude teda zaujímavé sledovať, či tlak verejnej mienky povedie k využitiu potenciálu 3% deficitu v budúcnosti. O e-governmente v Estónsku, vysokoškolskom vzdelávaní a penzijnej reforme viac v budúcom komentári. O e-governmente v Estónsku, a penzijnej reforme viac v budúcom komentári.

eTrend, 12.3.2012

Prístup Ministerstva financií k informáciám

Juraj Galvánec

Na stránke www.cenastatu.sk každoročne zverejňujeme informácie o rozpočte obcí a VÚC podľa funkčnej klasifikácie. Tieto údaje sú použité aj vo Vesmíre verejných výdavkov. Do minulého roku boli každoročne zverejňované v prílohe rozpočtu Rozpočtovanie príjmov a výdavkov ostatných subjektov verejnej správy na aktuálny rok plus výhľad na 2 roky dopredu. Tento rok, možno z dôvodu chaosu pri prijímaní rozpočtu a chýbajúcich zmenách financovania samospráv (daňový mix) sa stali tieto prílohy z návrhu zákona neaktuálne a MF SR ich aktualizovalo až dodatočne. V nich sa však členenie výdavkov podľa funkčnej klasifikácie nenachádza.

Ministerstvo financií na moju žiadosť o rozpočet podľa funkčnej klasifikácie na roky 2012-2014 zareagovalo zamietnutím:

Na Vašu žiadosť ... Vám poskytujeme požadovanú informáciu vypracovanú príslušným organizačným útvarom MF SR.

Ministerstvo financií SR nedisponuje s údajmi rozpočtov obcí a VÚC na roky 2012 - 2014 v členení podľa funkčnej klasifikácie.

Údaje o rozpočte obcí a VÚC podľa funkčnej klasifikácie na rok 2012 je možné získať zo súhrnných finančných výkazov za I. štvrťrok 2012, ktorých spracovateľom je rozpočtová organizácia MF SR DataCentrum za obce a Štátna pokladnica za VÚC. Žiadosť o poskytnutie týchto údajov na rok 2012 je potrebné smerovať na tieto inštitúcie.

Zákon o prístupe k informáciám sa snaží prehľadovať horúceho zemiaka medzi

úradmi predchádzať. V §15 sa uvádza:

§ 15

Postúpenie žiadosti

(1) Ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím (§ 18).

(2) Postúpenie žiadosti povinná osoba bezodkladne oznámi žiadateľovi.

(3) Lehota na vybavenie žiadosti začína plynúť znovu dňom, keď povinná osoba dostala postúpenú žiadosť.

Tlačový odbor MF na našu otázku, či teda žiadosť postúpili Datacentru a kedy, odpovedal šalamúnsky: Pretože MF SR tieto informácie nemá a keďže má vedomosť len o tom, kde sa nachádzajú údaje len za rok 2012 (a „netušia“, kde sú údaje za nasledujúce roky), žiadosť nepostúpili, lebo nevedeli,

či by sme boli s takouto informáciou spokojní, či by bola dostatočná a potrebná.

Zjednodušene: keď im nemôžeme dať všetko, nedáme im nič.

Hoci sa vďaka pohodlnosti ministerstva predĺži príprava tohtoročného vesmíru o ďalšie dva týždne (8 pracovných dní na odpoveď), pozitívne je aspoň poučenie, ktoré sme dostali od tlačového odboru MF SR a bez potreby oficiálnej žiadosti ho zdieľame s verejnosťou:

Pri poslaní žiadosti je vhodné vždy radšej zavolať a upresniť požiadavky aby vedeli, či máme záujem napríklad aj len o čiastkový údaj.

Toľko praktický návod na komunikáciu s úradmi v 21. storočí.

K ochote ministerstiev komunikovať ešte jedna špecialita z Ministerstva životného prostredia, kde boli potrebné tri emaily na to, aby im bolo zrejmé, že žiadosť o programový rozpočet ministerstva poslaná na Ministerstvo životného prostredia SR znamená žiadosť o programový rozpočet Ministerstva životného prostredia SR.

Záverom tohto komentára je odporúčanie, že je potrebné čo najviac rozčleniť a špecifikovať akýkoľvek detail žiadosti, ktorý vám napadne, aby mali úradníci čo najmenej dôvodov samostatne myslieť, predpokladať a tým zamietat žiadosti o informácie.

iness.sk, 27.02.2012

Plytvanie štátu za rok 2011

INESS

Do našej databázy Plytvanie štátu sme doplnili celý spracovaný rok 2011. Databáza tak už obsahuje celkovo 824 zdokumentovaných prípadov plytvania, klientelizmu a súdnych sporov, ktoré priniesli printové médiá od roku 2007. **Celková suma odhaleného neefektívneho nakladania s verejnými prostriedkami v roku 2011 v kategóriách Plytvanie a Súdne spory dosiahla úroveň 553,5 miliónov Eur.** Nejde nevyhnutne len o plytvanie počas tohto obdobia, ale aj o plytvanie, ktoré bolo medializované alebo uzavreté počas roka 2011. **Celková suma neefektívneho nakladania s verejnými prostriedkami za celé trvanie projektu dosiahla v týchto dvoch kategóriách už 2,064 miliardy Eur.**

Výsledky projektu Plytvanie štátu nabierajú na význame najmä vo svetle avizovaného zvyšovania daní, ku ktorému sa hlási väčšina strán uchádzajúca sa o priazeň voličov v predčasných parlamentných voľbách. **Ukazuje sa, že príjmy, ktorými by navrhované zvyšovanie daní prispelo ku znižovaniu**

deficitu verejných financií, sú nižšie ako hodnoty plytvania vo verejnej správe. Ak by sa napríklad zaviedlo progresívne zdanenie príjmu fyzických osôb (očakávaný dodatočný príjem 65 mil. Eur), progresívne zdanenie príjmu právnických osôb (64 mil. Eur), vyššia banková daň (189 mil. Eur) a zdanenie dividend pre fyzické osoby (20 mil. Eur), **celkový ročný príjem z týchto zmien by priniesol asi len 60% prostriedkov, ktoré sme v Plytvaní štátu zaevidovali za uplynulý rok.** S ohľadom na skutočnosť, že v našej databáze sa nachádzajú výlučne medializované prípady, je na mieste domnievať sa, že suma 2,064 miliardy Eur za 5 rokov je len špičkou ľadovca plytvania s verejnými zdrojmi. Priestor na zvýšenie efektivity nakladania s verejnými zdrojmi teda ešte určite existuje.

Kategória Plytvanie

Celkový objem v sledovanej kategórii **plytvania**, ktoré sme zachytili v prípadoch evidovaných médiami, dosiahol v uplynulom roku 2011 **446,7 mil. eur.** Pre porovnanie,

je to takmer rovnaký objem zdrojov, aký išiel v roku 2011 na stredoškolské vzdelávanie alebo osemnásobok rozpočtu Slovenskej akadémie vied.

Suma 446,7 mil. eur obsahuje napríklad tzv. zlaté padáky - astronomické odstupné za pár týždňov alebo mesiacov vo funkcii, kauzu platinové sitká a množstvo príkladov plytvania a neefektívneho nakladania s našimi peniazmi pri predaji a nákupe tovarov a služieb štátom. Priemerný ročný objem plytvania od začiatku projektu v roku 2007 je **374,4 mil. eur.**

Príklad plytvania:

Nominanti „brali“ kráľovsky, Hospodárske noviny, 11.11.2011

Polročný plat pri odchode z funkcie získal za štyri mesiace pôsobenia člen Predstavenstva Národnej diaľničnej spoločnosti Milan Gajdoš. Išlo o sumu 12 tisíc eur. Bývalý šéf Carga Slovakia Marián Augustín zas dostal pri odchode 14 mesačné odstupné vo výške

154 tisíc eur napriek tomu, že Cargo generovalo vysoké straty. Odstupné pre riaditeľa Železničnej spoločnosti Slovensko Milana Chúpeka činilo 54 tisíc eur.

Kategória Klientelizmus

Suma prípadov v kategórii **klientelizmus** zachytených v roku 2011 dosiahla **102,2 mil. eur**, čo je pod ročným **priemerom 130 mil. eur** od začiatku projektu. Túto sumu naplnili kauzy ako predražené nákupy šité na mieru, stranícke nominácie ale aj prípady klientelizmu na úrovni obcí a miestnych samospráv.

Príklad klientelizmu:

V predraženom cukre bol klientelizmus, Hospodárske noviny, 7.11.2011

Správa štátnych hmotných rezerv nakúpila

cukor predražený o zhruba 20%. Hmotné rezervy nakúpili cukor cez komoditnú burzu, za tonu zaplatili 990 eur. Ceny cukrovarov sa pritom pohybovali od 805 do 830 eur. Manažér hmotných rezerv Jozef Huba je spoločníkom v jednej zo sprostredkovateľských firiem, cez ktoré cukor prechádzal. Hubova firma Alfarm nakúpila cukor od Slovenských cukrovarov a následne ho predala firme Domaz, ktorá cukor predala rezervám, kde Huba pôsobí. Hmotné rezervy nakúpili tisíc ton cukru za 990 tisíc eur.

Kategória Súdne spory

V projekte sledujeme okrem klientelizmu a plytvania aj **súdne spory štátu** a verejnej správy, ktoré nás stoja nemalé peniaze. Za rok 2011 boli medializované prípady vo

výške **106,8 mil. eur**. Prípady ukončených súdnych sporov, ktoré médiá priniesli za posledných 5 rokov, nás vyšli spolu na **192,1 mil. eur**.

Plytvanie, ktorému sa predišlo vďaka zásahu médií

Ďalšou kategóriou sú prípady, v ktorých došlo k náprave alebo boli zastavené po tom, ako na ne zamerali pozornosť slovenské médiá. Celkový objem klientelizmu a plytvania, ktorému sa podarilo zabrániť vďaka práci médií za rok 2011 dosiahol **9,06 mil. eur**, od zahájenia projektu celková suma dosiahla **368,6 mil. eur**.

Metodológiu zostavovania databázy môžete nájsť na stránke www.plytvanie.sk.

innes.sk, 7.3.2012

Hon na bohatých

Juraj Karpíš

Tak už viete, kto vám zvýši dane. Nie je to slovenské špecifikum, dlhová krízu máme v celej Európe. Hostina je pri konci, politici sedia pri stole a bezradne hľadajú na účet. Špajza vybrakovaná, sľuby nasľubované a z ekonomiky samé zlé správy. Socializmus jednoducho prestane fungovať, keď vám dôjdu cudzie peniaze.

Pravidlá hry sa tak definujú nanovo. Komu zobrať bez rozhnevania príliš veľkého počtu voličov? „Zaplatia to bohatí!“ navrhne politik s jánošíkovským génom a hodinkami v cene ročného priemerného platu v hospodárstve. To, že príjmy zo zdanenia bohatých sú v porovnaní s dierou vo verejných financiách zanedbateľné, nie je prekážkou v popularite tejto myšlienky. U voličov jánošíkovský archetyp jednoducho rezonuje.

Na nezamýšľané dôsledky tohto novodobého zbíjania vtípne upozorňuje kampaň francúzskeho socialistického kandidáta na prezidenta Francoisa Hollanda. Líder prezidentských volieb navrhol marginálnu daň 75 percent na príjmy nad milión eur. Po počiatkových oslavných hlasoch sa postupne dvíha vlna prekvapivého odporu. Zvýšenie dane sa síce dotkne len tritisíc Francúzov, no je medzi nimi asi 120 - 150 špičkových futbalistov.

Prezident francúzskej ligy varuje, že takéto opatrenie bude mať za následok útek špičkových francúzskych futbalistov do okolitých krajín a z majstra sveta z roku 1998 spraví republiku hrajúcu druhotriedny futbal „s krajinami ako Slovinsko a jemu podobnými“.

Čo spraví zvyšných 2850 dobre zarábajúcich Francúzov, ktorí produkujú iné hodnoty ako futbalovú zábavu k vychladenému pivku a našuchorené národné perie, už bežného voliča (čiže nikoho) nezaujíma. Chlieb a hry.

SME, 12.3. 2012

5th International Students For Liberty Conference

Katarína Korbelová

Tretí februárový víkend sa v americkej Washingtone niesol v znamení stretnutia študentov za slobodu. V dňoch 17-19.2. 2012 sa na piatej medzinárodnej Students for Liberty konferencii (ISFLC) za účasti renomovaných prednášajúcich diskutovalo o filozofii, ekonómii, šírení myšlienok slobody a ich podpore na akademickej pôde. Z viac ako 1000 študentov, podporovateľov a organizátorov na jednom mieste vznikol prirodzený poriadok, ktorý odštartoval tri dni plné prednášok a zaujímavých rozhovorov. Na tomto podujatí sa za INESS zúčastnila Katarína Korbelová, a to aj vďaka láskavej podpore US Embassy na Slovensku.

Po úvodnej reči z radov hlavného organizátora podujatia, študentského združenia Students for Liberty, prezidenta Alexandra McCobina, hudobného prevedenia ekonomického rapu Goremy a odovzdávania stu-

dentských cien, vystúpila hlavná hviezda prvého večera Peter Thiel.

Známy libertariánsky filantrop, investor, podnikateľ a zakladateľ spoločnosti PayPal Peter Thiel kritizoval slabý rast inovácií v dôsledku nadmernej regulácie a vyjadril obavy nad treťou ekonomickou bublinou. Ako povedal „vláda samotná a jej deficitné

výdavky je najväčšou a najhlúpejšou spomedzi ostatných bublín“. Varoval pred krízou rastúcich cien vzdelania, ktorú pomenoval ako dôležitú súčasť vládnej bubliny. Zároveň vyzval všetkých študentov, aby sa sami seba opýtali: „Chcete urobiť to, čo urobilo pred vami stovky iných ľudí alebo chcete urobiť niečo, čo je pre vás to pravé?“

Sobota bola plná zaujímavých prednášok a bolo ťažké vybrať si medzi viacerými paralelnými prednáškovými sekciami. Moje prvé kroky smerovali na prednášku Brada Lipsa z Atlas Economic Research Foundation, ktorý zastrešuje a v minulosti dvakrát ocenil aj INESS. Brad predstavil Atlas ako neziskovú organizáciu, ktorá spája viac ako 400 think-tankov po celom svete.

Angličan Nigel Ashford z Institute for Human Studies sa spolu so študentmi snažili nájsť odpoveď na otázku „Aký typ libertariána si?“

prostredíctvom porovnávania ekonomických prístupov Misesa vs. Hayeka alebo anarcho-kapitalistov Rothbarda vs. Friedmana.

Po obednejšej prestávke a káve v Starbucks sme pokračovali v poznávaní rakúskej politickej ekonómie v podaní Daniela D'Amica, a okrajovo aj teórie verejnej voľby.

Prednášky uzatváral Zach Wahls, 20 ročný študent vychovávanej lesbickým párom, ktorý sa stal hviezdou po vystúpení pred Snemovňou reprezentantov v štáte Iowa. Vo svojom príspevku vyvolal diskusiu o úlohách vlády pri náprave zlyhaní trhu a zároveň otvoril otázku, čo vlastne všadeprítomná fráza „zlyhanie trhu“ pre ľudí znamená.

John Stossel, celosvetovo známa novinárska hviezda, natáčal v hoteli vo večerných hodinách epizódu svojej známej Stossel talk show, v ktorej ISFLC slúžila ako publikum. Študenti dostali priestor na otázky pre Stossela a jeho hostí, vrátane viceprezidenta Cato Institute Davida Boaza.

V nedeľné ráno nám Andy Gillette z Koch Institute vysvetľoval koreláciu medzi prosperitou a ekonomickou slobodou v prednáške s názvom Behind Canada: America's Decline in Economic Freedom.

Posledné vystúpenie pred obedom a záverom konferencie patrilo Michaelovi Keenanovi, prezidentovi The Seasteading Institute.

Keenan predstavil myšlienky plávajúcich miest na mori, ktoré umožnia budúcim generáciám zakladať nové konkurujúce si vlády. Projekt Seasteading založili Peter Thiel a Patrik Friedman, vnuk slávneho ekonóma Miltona Friedmana.

Americké volebné obdobie nemohlo nepoznať aj piaty ročník ISFLC a v mnohých formálnych aj neformálnych diskusiách dominovala politika. Prezidentský kandidát Ron Paul jednoznačne vyhral lokálnu anketu so 71% hlasov od účastníkov. Výsledky vyhlásené počas záverečnej ceremónie sa stretli s ováciami a zvučným potleskom publika.

iness.sk, 28.2.2012

Seminár rakúskej ekonómie

Hotel Odevák, Piešťany, 19-22. apríl 2012

V spolupráci s Nadáciou Tatra banky a Friedrich Neumann Stiftung sme pre študentov vysokých škôl pripravili v poradí už tretí ročník intenzívneho 4 - dňového seminára.

Seminár vám pomôže v hľadaní odpovedí na otázky, ako napríklad:

- Ako je možné, že dlhové problémy sa riešia novými dlhmi?
- Rozpadne sa eurozóna?
- Akú rolu hrajú centrálné banky vo financovaní štátov?
- Inflácia alebo deflácia?
- Zvyšovanie daní - najlepší liek na deficity?
- Existuje optimálne daňové zaťaženie?
- Kedy sa minú energetické zdroje?
- Aká je úloha práva v ekonómii?
- Čo je ACTA a aký môže mať dosah?
- Čo je rakúska ekonomická škola?

Ako prebieha seminár?

- Tri dni plné prednášok, diskusií a prezentácií
- 7 lektorov z akademického prostredia, investičnej praxe a tretieho sektora
- Zahraniční hostia a dve prezentácie v angličtine
- Absolventi získajú ekonomickú literatúru a certifikát o absolvovaní seminára

Seminár je určený študentom vysokých škôl (najmä 2-5 ročníka, ekonomické zameranie školy nie je podmienkou, ale znalosť ekonomických základov je nevyhnutná)

Kto sú naši lektori?

Dr. Daniel J. Mitchell (USA) Pôsobí ako senior fellow v americkom CATO Institute. Je špičkovým expertom na daňové reformy. Predtým, ako začal pracovať pre CATO Institute, pôsobil v The Heritage Foundation. Je autorom kníh Global Tax Revolution: The Rise of Tax Competition and the Battle to Defend It (2008) a The Flat Tax: Freedom, Fairness, Jobs, and Growth (1996).

Prof. Josef Šíma (Česká republika) Je rektorom vysokej školy CEVRO Institut v Prahe a šéfredaktorom New Perspectives on Political Economy. Je jedným z najvýznamnejších predstaviteľov rakúskej ekonomickej školy v strednej Európe

Juraj Karpíš Spoluzakladateľ INESS. Zameriava sa na hospodársku a monetárnu politiku, verejné financie a zdravotníctvo.

Matúš Petrik Vyštudoval právnickú fakultu UK. Rakúskej ekonómii sa venuje od roku 2000.

Doc. Ján Šebo Venuje sa makroekonomike, ekonometria, fundamentálnej analýze a modelom. Je podpredsedom Klubu obchodníkov a investorov ITC.

Radovan Ďurana Spoluzakladateľ INESS. Zameriava sa na verejné financie, dane a odvody, sociálny systém. Pôsobí aj ako fellow francúzskeho IREF.

Dr. Richard Ďurana Spoluzakladateľ INESS. Venuje sa hospodárskej politike, verejným financiám, duševnému vlastníctvu.

Martin Vlachynský Nový člen INESS od roku 2012. Zaoberá sa hospodárskou politikou, energetikou a prírodnými zdrojmi.

Partneri

Friedrich Naumann STIFTUNG FÜR DIE FREIHEIT

Mediálni partneri

Ako sa prihlásiť?

Vyplniť registračný formulár, ktorý nájdete na tejto stránke iness.sk/srek/apply.php (alebo osobne v kancelárii INESS)

Vďaka štedrosti našich partnerov, ktorými sú Nadácia Tatra banky a Friedrich Naumann Stiftung, je **cena pre študentov 55 euro**.

Zahrňa 3 prenocovania vrátane plnej penzie a ekonomickú literatúru.

SEMINÁR RAKÚSKEJ EKONÓMIE
Ekonómia, ktorá predpovedala krízu
KRÍZA VEREJNÝCH FINANCIÍ,
AKÉ SÚ RIEŠENIA?

KRUCI - Krúžok čitateľov INESS

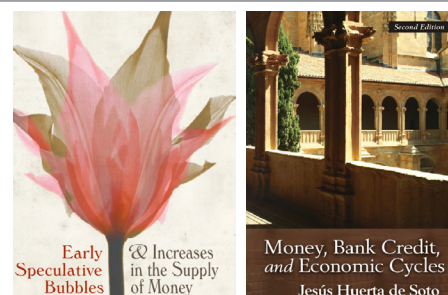
Dňa 27.2.2012 sa uskutočnilo ďalšie stretnutie Krúžku čitateľov INESS, v rámci ktorého sme preberali tému hospodárskeho cyklu.

Odporúčanou literatúrou boli práce Douglasa E. Frencha, Jorga Guida Hulsmana, Jesusa Huerta DeSoto a Philippa Bagusa.

V prípade, že máte záujem zúčastniť sa ďalšieho stretnutia, informujte sa na fanstránke

INESS. Tam sa dozviete aj dátum najbližšieho stretnutia, preberanú tému a odporúčanú literatúru

Krúžok čitateľov KRUCI sa uskutočňuje vďaka podpore Nadácie VÚB, ktorá prispela na nákup kníh.

Pro/Anti Market

PRO MARKET

Švajčiarske NIE dlhšej dovolenky

Jedným z najznámejších výrokov glosátora Winstona Churchilla je ten o stretnutí s priemerným voličom. Politické výroky však nie sú nemenné prírodné zákony, ako ukazuje čerstvý príklad zo Švajčiarska.

Obyvatelia tejto konfederácie, známej usporadúvaním referenda takmer ku každému zákonu, odmietli návrh na zvýšenie platenej dovolenky zo štyroch na šesť týždňov. Dve tretiny hlasujúcich dali na slová zamestnávateľov, ktorí hovorili o prudkom zvýšení nákladov na zamestnanca. Združenie podnikateľov ocenilo prezieravosť a dôraz voličov na slobodu. Naopak, odborári, ktorí návrh podali, vyjadrili sklamanie.

Ale aby sme to s optimizmom nepreháňali – v pridruženom referende Švajčiari tesnou väčšinou rozhodli o plošnom obmedzení výstavby súkromných letných sídiel, hlavne v alpskej oblasti. Mestskí obyvatelia sa rozhodli ochrániť lukrativitu svojich existuj-

úcich vĺn na úkor vidiečanov, ktorí by preferovali viac turistov a návštevníkov.

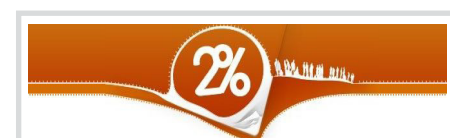
ANTI MARKET

EÚ chce kvóty pre ženy

Európska únia by rada posunula úroveň regulácie zase o čosi vyššie. Komisárke pre spravodlivosť Viviane Reding sa zdá, že v najvyšších výkonných funkciách je menej žien, ako by malo byť, a mali by tam byť dosadené zo zákona. To, že takéto nariadenie je ťažkým zásahom do slobody podnikania, a zároveň to ohrozí výkonnosť firiem, netreba zdôrazňovať.

Dosadzovanie podľa pohlavia a nie výkonnosti by však mohlo byť kontraproduktívne aj pre sledovaný cieľ rovnosti. Vytvorilo by zo žien akúsi špeciálnu kategóriu, ktorú treba integrovať. Iný prístup by vytváral bariéru medzi nimi a kolegami (mužskými, aj ženskými), ktorí si pozíciu museli vybojovať prácou. To si mnohé ženy uvedomujú. Dokonca sama Helen Morrisey, zakladateľka 30pc Club na

propagovanie rodovej rovnosti, vyhlásila, že „kvóty v skutočnosti podkopávajú princíp rovnosti a podporujú povýšenecké správanie voči ženám.“

2% Z DANE

Vďaka Vašej podpore je INESS už niekoľko rokov v rade najcitovanejším ekonomickým think-tankom v slovenských médiách, organizuje viaceré (už tradičné) vzdelávacie podujatia pre študentov, prevádzkuje portál vysvetľujúci podstatu finančného vzťahu medzi občanom a štátom, ktorý rozšíril aj na stredné a vysoké školy, organizuje medzinárodné i domáce konferencie na aktuálne témy a publikuje Policy štúdie, knihy, vlastný mesačník a hĺbkové analýzy a odporúčania pre vládnu politiku.

Na realizáciu tohto širokého spektra aktivít a ich udržiavanie a rozširovanie sú potrebné finančné prostriedky. Ak máte záujem o podporu nášho úsilia o šírenie všeobecného povedomia o fungovaní trhových mechanizmov a efektoch štátnych zásahov a ich dopadov na spoločnosť a životy bežných ľudí, venujte nám vaše 2% zo zaplatenej dane.

Na stránke dvepercenta.sk nájdete na podstránke INESS všetky pokyny a predvyplnené tlačivá. Tí, ktorí si Market Finesse čítajú na počítači, môžu rovno kliknúť sem.

Srdečne Vám ďakujeme.

JURAJ KARPIŠ: EKONOMICKÝ VÝZNAM ZLATA AKO KOMODITY S MONETÁRNYM DOPYTOM

Prečo rástla cena zlata posledné desaťročie? Možno považovať zlato za peniaze? Je zlato v bubline?

Odpovede aj na tieto otázky hľadáme v publikácii Ekonomický význam zlata ako komodity s monetárnym dopytom, ktorú si v INESS môžete zakúpiť za 3,99 eur.

PHILIPP BAGUS: TRAGÉDIA EURA

Slovenské vydanie: (c) TRIM Broker a INESS

Rok 2011, 160 strán

Knihu si môžete za cenu 9,50 Eur zakúpiť v INESS alebo v obchode vo vašom meste.